

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

який не перевищує 0,28 тис.км, а у розвинутих країнах він досягає 7-10 тис.км.; для дотримання принципу відтворення показники розораності земель, що спостерігаються на рівні 54% в Україні, необхідно довести хоча б до 30%, які мають місце у розвинутих зарубіжних країнах.

Тобто, для досягнення сталості розвитку земель сільськогосподарського призначення їх структура є досить незбалансованою, що вимагатиме більш ретельного еколого-економічного регулювання з боку держави, і, яке, відповідно, буде відображати приведення до норми відхилень у структурі земельних ресурсів та досконалого регулювання земельних відносин.

1. Статистичний щорічник України - Електронний ресурс - https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm.

2. Царенко О.М., Злобін Ю.А. Навколишнє середовище та економіка природокористування: Навч. посіб. - К.: Вища шк., 1999. - 176 с.

КЛАСТЕРИ ЯК СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИРОДОГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Крутякова В.І.

Інженерно-технологічний інститут «Біотехніка» НААН України

Кластеризацією вже охоплено багато економік провідних країн, вона виступає як новий вектор розвитку. Кластерна економіка це не нова економіка, а новий спосіб організації економічної політики в країні по відношенню до нових об'єктів економіки – просторових та позапросторових мезоекономічних систем (кластерів).

На жаль, в Україні незважаючи на величезний науково-технологічний потенціал, яскраво помітних інноваційних змін (особливо в реальному секторі економіки) не відбувається через брак відповідного організаційного ресурсу. В певній мірі зазначене стосується й запровадження в практику кластерної політики розвитку економіки. Детальне ознайомлення з проблематикою зазначеного напрямку дозволяє сформулювати таку постановку проблеми: запуск кластерного механізму економічного зростання на інноваційній основі вимагає серйозного організаційного проектування.

Ключовим моментом формування новітніх форм організації територіально-виробничих комплексів, як на загальнодержавному, так саме і на регіональних та локальних рівнях, є впровадження методології кластеризації як домінанти реалізації переходу до інноваційного розвитку економіки.

В контексті інноваційної парадигми природогосподарювання, яка набуває на теперішній час все більший зміст та реальні ознаки реалізації, концепція кластеризації природогосподарювання базується на наступних положеннях:

по-перше, природогосподарювання це соціо-еколого-економічна система, що має ознаки та здатність до саморозвитку, сформована соціумом та

функціонує шляхом залучення до неї речовини, енергії, інформації природного середовища, а також інтелекту та духовності соціуму, з метою створення життєпридатних умов для його існування й розвитку, а також для задоволення його інтересів та потреб, співставлених із законами природних екосистем.

по-друге, структурними елементами природогосподарювання як сфери суспільного розвитку можна визначити такі складові: природоосвоєння, природокористування, природоспоживання, природоперетворення, природооблаштування, природоохоронна, природотворення, природоінтелектуалізація, природовивчення (чи природопізнання). У реальних умовах природогосподарювання можлива безліч будь-яких комбінацій цих складових, що є відображенням рівня освоєння реальних природних об'єктів та стану економічних систем господарювання, які у синтезі суб'єкт-об'єктних та суб'єкт-об'єктних відносин саме і визначають процес природогосподарювання на будь-якому рівні управління: макрорівні, мезорівні, мікрорівні або, навіть, локальному рівні;

по-третє, кластеризація в сфері природогосподарювання - це просторово обмежені форми об'єднання та структуризації організаційно-економічних форм господарської діяльності, базисним фундаментом якої виступає природний капітал, або в якості предмету праці, або – засобу засобу виробництва.

Суб'єктами кластеризації в природогосподарюванні є: по-перше – власники (або користувачі, не на правах власності суб'єктів природного капіталу, по-друге – суб'єкти господарювання, що будують свою господарську діяльність на використанні природного капіталу, по-третє – інші (традиційні) інфраструктурні суб'єкти економічних взаємовідносин в класичних моделях корпоративних утворень (збутові, постачальні, фінансові, наукові, освітні та ін. інституції влади тощо).

Фрагмент ілюстрації можливих типів кластерів природогосподарювання наведено в табл 1.

Таблиця 1 – Типи кластерів природогосподарювання

№	Природна компонента природогосподарювання	Напрями господарської діяльності	Можливі типи кластерів
1	2	3	4
1	Агросфера	Вирощення органічної сільськогосподарської продукції, виробництво кінцевої харчової продукції із неї	Регіональні Локальні
		Вирощення сировини та виробництво кінцевої продукції для парфумерної, косметичної та фармацевтичної галузей	Локальні

1	2	3	4
2	Гідросфера	Рибництво та аквакультура, виробництво кінцевої рибної продукції	Локальні
		Марікультура та виробництво кінцевої продукції з морепродуктів	Локальні
3	Надра	Видобуток та реалізація лікувальних мінеральних вод	Локальні
		Видобуток ропи, лікувальних грязей (озокериту та ін.) та виробництво з них лікувальних препаратів	Локальні
		Видобуток торфу та виробництво паливних матеріалів із нього	Локальні
		Видобуток бурштину та виробництво із нього кінцевої продукції	Локальні
4	Лісова сфера	Лісництво, переробка лісової сировини та виробництво продукції з деревини	Регіональні Локальні
5	Багатоконпонентні природні об'єкти	Комплексне природогосподарювання на причорноморських лиманах Одещини	Регіональні
		Традиційні види природогосподарювання у місцях компактного проживання етнічних меншин	Локальні

З точки зору ієрархічної структуризації національної економіки варіант архітекτονіки природогосподарювання як сегменту національної економіки може бути представлений чотирма рівнями, що відображає рис. 1. На перетині мікрорівня та мезорівня економічної системи України формуються кластерні утворення природогосподарювання.

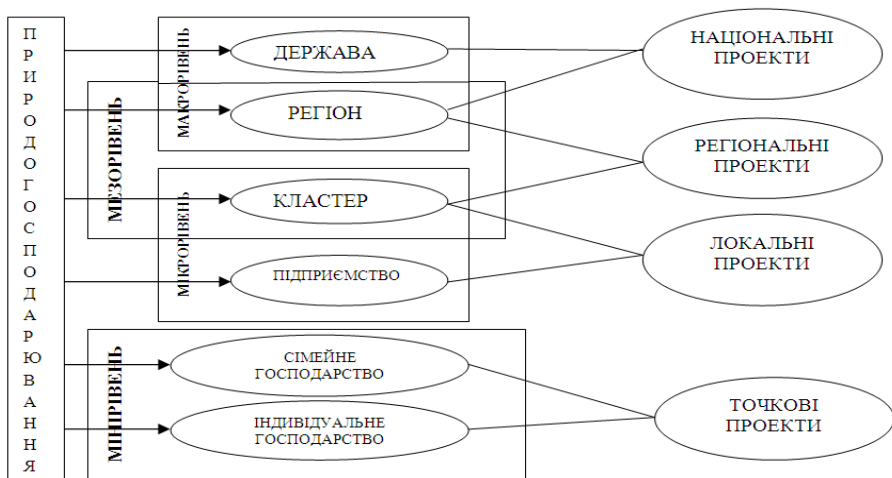

Рис. 1 Варіант архітекτονіки природогосподарювання